ЎЗБЕКИСТОН

UNITED NATIONS HUMAN RIGHTS
OFFICE OF THE HIGH COMMISSIONER

COVID-19 RESPONSE

ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ ЖАВОБ ЧОРАЛАР МАРКАЗИДА

Пандемияга қарши курашда инсон ҳуқуқлари бўйича тавсияларнинг долзарблиги

БМТ Инсон ҳуқуқлари бўйича Олий Комиссар идораси инсон ҳуқуқларини давлатлар, БМТ шериклари, фуқаролик жамияти ва хусусий секторнинг COVID-19га қарши курашнинг марказига қўйишни мақсад қилган. У олтита устивор йўналишларни қўллаб қувватлашга қаратилган: 1. Барча инсон ҳуқуқларини ҳурмат қилиш ва сезилмас ёки аҳамиятли бўлган аниқ муаммоларни ҳал қилиш; 2. Заиф одамлар ва гуруҳлар; 3. Иштирок этиш, инклюзия ва ахборот олиш; 4. Иқтисодий ва ижтимоий ҳуқуқлар; 5. БМТ тизимининг жавоб чораларига инсон ҳуқуқларини киритиш; ва 6. БМТнинг инсон ҳуқуқлари механизмлари COVID-19га қарши жавоб чораларидаги ҳиссаси.

Жадвалда Ўзбекистонга БМТнинг инсон ҳуқуқлари механизмлари, Универсал Даврий Ҳисобот, Махсус процедуралар ваколатлари эгалари ва БМТ Шартнома органлари томонидан пандемиядан 5 йил олдин йўналтирилган ва БМТ Инсон ҳуқуқлари бўйича Олий Комиссар идораси пандемияга қарши курашда ўта аҳамиятли деб баҳолаган тавсиялар келтирилган. Ўзбекистонга йўналтирилган барча тавсияларни https://uhri.ohchr.org/ сайтида Инсон ҳуқуқлари Умумжаҳон индексида топиш мумкин.

1 O'TA QASHSHOQLIKKA BARHAM BERISH

Иқтисодий ва барқарор ривожланиш, турмуш даражасини кўтариш

Қашшоқликка қарши кураш, шу жумладан қишлоқ аёллари орасида

Аёлларинг иқтисодий ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, хусусан, уларнинг расмий иқтисодиётга киришини таъминлаш

(Хотин-қизларни камситишга барҳам бериш қўмитаси; Инсон ҳуқуқлари қўмитаси; УДХ)

3 SOG'LIK VA FAROVONLIK

Озодликдан маҳрум бўлган шахсларга тегишли тиббий ёрдам кўрсатиш

Оилани режалаштириш хизматлари ва контрацептив воситалардан фойдаланиш имкониятларини кенгайтириш

Тиббиёт соҳасида қишлоқ ва шаҳар ўртасидаги тафовутни камайтириш

(Хотин- қизларни камситишга барҳам бериш қўмитаси; Қийноқларга қарши қўмита; Инсон ҳуқуқлари қўмитаси; ИҲҚ Суд амалиёти; УДХ)

4 SIFATLI TA'LIM

Хотин-қизларга ноанъанавий касб йўналишларида фаолият юритиш имкониятларини тақдим этиш

Ёшга мослаб жинсий ва репродуктив саломатлик ва ҳуқуқлар бўйича таълимни интеграциялаш

Барча болалар, шу жумладан лўли ва ногирон болалар учун инклюзив таълимни таъминлаш

(Ирқий камситишни тугатиш қўмитаси; Хотин-қизларни камситишга барҳам бериш қўмитаси; Дин ва эътиқод эркинлиги масалалари бўйича махсус маърузачи)

5 GENDER TENGLIGI

Гендер асосидаги зўравонлик қурбонларининг ҳимоясини ва адолат топиш имкониятларини яхшилаш ва кенг қамровли статистик маълумотларни тўплаш

Жамият ва сиёсий хаётда қарорлар қабул қилишда аёлларнинг вакиллик етакчилигини ошириш

(Қийноқларга қарши қўмита; Инсон ҳуқуқлари қўмитаси; Хотин-қизларни камситишга барҳам бериш қўмитаси; УДХ)

6 TOZA SUV VA SANITARIYA

Қишлоқ жойларда, шу жумладан қишлоқ аёлларини, тоза ичимлик суви ва санитария шароитлар билан таъминлаш

(Хотин-қизларни камситишга барҳам бериш қўмитаси; УДХ)

8 MUNOSIB ISH O'RINLARI VA IQTISODIY O'SISH

Хусусий ва давлат секторларида мажбурий меҳнатга барҳам бериш, шу жумладан озодликдан маҳрум бўлганлар учун

Аёллар ва болалар савдосининг барча шаклларини жазолаш

Ишсизликни камайтириш, хусусан аёллар ва кўчманчи гуруҳлар орасида

(Хотин-қизларни камситишга барҳам бериш қўмитаси; Қийноқларга қарши қўмита; Инсон ҳуқуқлари қўмитаси; УДХ))

10 TENGSIZLIKNI KAMAYTIRISH

Камситишнинг барча шаклларини тақиқловчи қонунчиликни қабул қилиш

ЛГБТ асосида зўравонлик қурбонлари учун шикоятлар кўриб чиқиш ва ҳимоя механизмларини таъминлаш

Этник озчиликларнинг ҳуқуқларини таъминлаш

(Ирқий камситишни тугатиш қўмитаси; Инсон ҳуқуқлари қўмитаси; Хотин-қизларни камситишга барҳам бериш қўмитаси; Қийноқларга қарши қўмита; Дин ва эътиқод эркинлиги масалалари бўйича махсус маърузачи; УДХ)

Ҳеч кимни орқада қолдирмаслик

Ҳуқуқ ҳимоячилари, журналистлар ва фуқаролик жамияти фаоллари, шу жумладан аёллар хавфсизлигини кафолатлаш

Ногиронлиги бўлган инсонларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қиладиган қонунларни қабул қилиш

Ихтиерий жинсий гей алоқани декриминализация қилиш

(Хотин-қизларни камситишга барҳам бериш қўмитаси; Ирқий камситишни тугатиш қўмитаси; Инсон ҳуқуқлари қўмитаси; Қийноқларга қарши қўмита; Дин ва эътиқод эркинлиги масалалари бўйича махсус маърузачи ИҲҚ Суд амалиёти; УДХ)

11 BARQAROR SHAHARLAR VA AHOLI YASHASH JOYLARI

Лўлилар учун уй-жой қуриш учун узоқ муддатли ечимларнинг шошилинч чораларини кўриш

Уй бузилишларни тўхтатиш, мажбурий кўчиришни олдини олиш ва мулкни сақлашни биринчи ўринга қўйиш учун чоралар кўриш

Гендер асосидаги зўравонлик қурбонларига бошпана ва реабилитация қилишни таъминлайдиган фуқаролик жамияти ташкилотларини қўллаб-қувватлаш

(Ирқий камситишни тугатиш қўмитаси; Хотин-қизларни камситишга барҳам бериш қўмитаси; УДХ)

16 TINCHLIK, ADOLAT VA SAMARALI BOSHQARUV

Қийноққа оид даъволарни кўриб чиқиш ва жабрланганларга компенсация тўланишини таъминлаш

Барча даражаларда коррупция ва жазосизликка қарши кураш

Озодликдан маҳрум қилиш чораларини қўлламаслик орқали, айниқса, болаларга нисбатан, ҳаддан ташқари тўлиб кетишни камайтириш

Фуқаролик жамияти ташкилотлари учун рўйхатдан ўтишни соддалаштириш ва сўз эркинлигини таъминлаш

(Ирқий камситишни тугатиш қўмитаси; Инсон ҳуқуқлари қўмитаси; ИҲҚ Суд амалиёти; Хотин-қизларни камситишга барҳам бериш қўмитаси; Қийноқларга қарши қўмита; Дин ва эътиқод эркинлиги масалалари бўйича махсус маърузачи; УДХ)

17 BARQAROR RIVOJLANISH YO'LIDA HAMKORLIK

Хиралик билан кузатиш чораларини тўхтатиш

Фавқулодда ҳолатлар тўғрисидаги қонунларни қайта кўриб чиқиш

"Экстремизм" ноаниқ таърифларини қайта кўриб чиқиш

(Ирқий камситишни тугатиш қўмитаси; Инсон ҳуқуқлари қўмитаси; Хотин-қизларни камситишга барҳам бериш қўмитаси; Қийноқларга қарши қўмита; Дин ва эътиқод эркинлиги масалалари бўйича махсус маърузачи; УДХ)

Ушбу ва бошқа тавсияларнинг бажарилиш ҳолатини баҳолаш учун келгусидаги имконият 2023 йилда Универсал Даврий Ҳисобот доирасида, тегишли шартнома органларининг кўриб чиқишида, шунингдек Махсус процедуралар мандат эгаларининг мамлакатга бўлажак ташрифларида мавжуддир.